

Jeremija raamat

1	Jeremija kutsumine
2 - 25	Kohtuotsuse ettekuulutused
26-29	Biograafiline: vastuolu vürstide & prohvetitega
30-33	Ettekuulutused lootusest: “Lohutuse raamat”
34 - 45	Biograafiline: ptkd. 34-39 Joojakimi & Sidkija valitsused ptkd. 40-45 Pärast Jeruusalemma langemist
46-51	Ettekuulutused võõraste rahvaste vastu
52	Ajalooline kokkuvõte: Jeruusalemma langemine

Tõelised prohvetid vs. valeprohvetid

Kuidas ära tunda, milline prohvet räägib tõeliselt Jumala sõna?

Jeremija	
2:8	
5:31	
6:13-15 = 8:10-12	
14:14-18	
23:9-40	
27:12-22	
ch. 28	
29:8-9, 21-32	

Jeremija ptkd. 27-28

28:1 Ja selsamal aastal, Juuda kuninga Sidkija valitsemise alguses, neljanda aasta viiendas kuus. . .

= 594/3 e.Kr.

- Sidkija plaanis ülestõusu Paabeli vastu koos naaberrahvaste Edomi, Moabi, Ammoni, Tüürose & Siidoniga

Jeremija 27 – Kirjeldus märk-teost

**Jumalik käsk
sooritada tegu**

27:2 „Issand ütles mulle nõnda:
Valmista enesele köidikud ja
ikkepuud ning pane need enesele kaela!

Jeremija 27 – aruanne märk-teost

**Jumalik käsk
sooritada tegu**

27:2 „Issand ütles mulle nõnda:

Valmista enesele köidikud ja ikkepuud
ning pane need enesele kaela!

3 Läkita siis need Edomi kuningale,

Moabi kuningale,

ammonlaste kuningale,

Tüürose kuningale ja

Siidoni kuningale

käskjalgade kaudu, kes tulevad

Jeruusalemma Juuda kuninga Sidkija juurde,

Teo tõlgendus

(1) Võõrastele saadikutele

4 ja käsi neid öelda oma isandaile:

Nõnda ütleb vägede Issand, Iisraeli Jumal:

Öelge oma isandaile nõnda:

5 Mina olen teinud maa, inimesed ja loomad, kes maa peal on, . . .

6 Ja nüüd annan ma kõik need maad oma sulase,

Paabeli kuninga Nebukadnetsari kätte, . . .

teda teenima.

7 Ja kõik rahvad peavad teenima teda . . .

8 Ja seda rahvast ja seda kuningriiki, kes tõrgub

teenimast teda, Paabeli kuningat Nebukadnetsarit,

ja kes ei **anna oma kaela** Paabeli kuninga **ikke alla**,

seda rahvast ma nuhtlen mõõga ja

nälja ja katkuga, ütleb Issand,

kuni ma teen neile tema käe läbi lõpu.

9 **Teie ärge kuulake oma prohveteid ja**

ennustajaid ning

unenägusid, samuti mitte

märkide seletajaid ja

nõidu, kes teile räägivad ja ütlevad:

Te ei hakka teenima Paabeli kuningat!

10 **Sest nemad kuulutavad teile valet,**

selleks et teid eemaldada teie oma maalt,

et mina peaksin teid ära tõukama, mistõttu te hukkute.

11 Aga selle rahva, kes **viib oma kaela Paabeli kuninga ikke alla**

ja teenib teda, jätan ma tema oma maale,

ütleb Issand,

ja ta võib seda harida ning elada sel maal.

Teo tõlgendus

**(2) Sidkijale,
Juuda
kuningale**

12 Ja Juuda kuningale Sidkijale rääkisin ma
kõik needsamad sõnad, öeldes:

Andke oma kaelad Paabeli kuninga **ikke alla**
ja teenige teda ja tema rahvast,
siis te jääte elama!

13 Miks peaksite surema, sina ja su rahvas,
mõõga, nälja ja katku läbi,
nõnda nagu Issand on töötanud rahvale,
kes ei taha teenida Paabeli kuningat?

14 **Ja ärge kuulake nende prohvetite sõnu,**
kes teile räägivad ja ütlevad:
„Te ei hakka teenima Paabeli kuningat!”,
sest nad kuulutavad teile valet.

15 **Sest mina ei ole neid läkitanud,**
ütleb Issand;
ometi kuulutavad nad valet minu nimel,
selleks et ma tõukaksin teid ära
ja et te hukkuksite, teie ja need prohvetid,
kes teile kuulutavad.”

**Teo
tõlgendus**

**(3)
Preestritele &
kogu rahvale**

16 Ja preestritele ja kogu sellele rahvale ma rääkisin, öeldes:
Nõnda ütleb Issand:

Ärge kuulake oma prohvetite sõnu,
kes teile kuulutavad, öeldes:
„Vaata, Issanda koja riistad
tuuakse nüüd varsti Paabelist tagasi”,
sest nad kuulutavad teile valet!

17 Ärge kuulake neid,
teenige Paabeli kuningat, siis te jääte elama!
Miks peaks see linn saama varemeiks?

18 Kui nad siiski on prohvetid
ja kui neil on Issanda sõna,
siis nad palugu ometi vägede Issandat,
et riistu, mis on jäänud
Issanda kotta ja kuningakotta,
ei viidaks Paabelisse!

“Valeprohvetid” ütlevad:

16 „Vaata, Issanda koja riistad

tuuakse nüüd varsti Paabelist tagasi”

**Teo
tõlgendus**

**(3)
Preestritele &
kogu rahvale**

**• Vastu-
prohveteering**

19 Sest nõnda ütleb vägede Issand sammaste,
vaskmere, aluste

ja muude riistade kohta,
mis on veel jäänud siia linna,

20 ja mida Paabeli kuningas Nebukadnetsar
ära ei võtnud, kui ta Jeruusalemmast

viis Paabelisse vangi Juuda kuninga Jekonja,
Joojakimi poja, ja kõik Juuda ja
Jeruusalemma suurnikud,

21 sest nõnda ütleb vägede Issand, Iisraeli Jumal,
riistade kohta, mis on jäänud Issanda kotta

ja Juuda kuningakotta ja Jeruusalemma:

22: Need viiakse Paabelisse ja need jäävad sinna
selle päevani, kui ma tunnen muret nende pärast,
ütleb Issand,
ja toon need ära ning panen tagasi siia paika!” “

“Valeprohvetid” ütlevad:

27:16 „Vaata, Issanda koja riistad
tuuakse nüüd varsti Paabelist tagasi”

Jeremija 28

- 1 Ja selsamal aastal, . . .
rääkis minuga prohvet Hananja, Assuri poeg Gibeonist,
Issanda kojas preestrite ja kogu rahva nähes; ta ütles:
- 2 „Nõnda räägib vägede Issand, Iisraeli Jumal, kes ütleb:
Mina murran Paabeli kuninga ikke!
- 3 Enne kui kaks aastat on möödunud,
toon ma tagasi siia paika kõik Issanda koja riistad,
mis Paabeli kuningas Nebukadnetsar
võttis siit paigast ja viis Paabelisse.
- 4 Ja Juuda kuninga Jekonja, Joojakimi poja,
ja kõik Juuda vangid, kes läksid Paabelisse,
toon ma tagasi siia paika,
ütleb Issand,
sest ma murran **Paabeli kuninga ikke.**”

Märk-teo tegemine
(ei ole märgitud
jumalikku käsku)

10 Siis prohvet Hananja võttis ikke prohvet
Jeremija kaelast ja murdis katki.

Teo tõlgendus

11a Ja Hananja rääkis kogu rahva nähes, öeldes:

„Nõnda ütleb Issand:

Selsamal kombel **murran ma Paabeli kuninga
Nebukadnetsari ikke** kõigi rahvaste kaelast,
enne kui kaks aastat on möödunud.”

- Hananja sõnum läheb kokku nendega, keda Jeremija on nimetanud

*“prohvetiteks, kes räägivat valet,
keda Issand ei ole saatnud”.*

> Aga kuidas kuulajaskond otsustab,
milline prohvet (Jeremija või Hananja)
on see, kes tõeliselt
Jumala sõnumit kõneleb?

- ◆ Vahetu poliitiline otsus,
kas korraldada ülestõusu või mitte,
sõltub sellest, millist prohvetlikku sõnumit
peetakse õigeks.

Jeremija	Hananja
“prohvet” (28:5, 6, 10, 11,12, 15)	“prohvet” (28:1, 5, 10, 12, 15, 17)
Sõnumite kommunikatsioon	
Kuulajaskond: välisesindajad (emissarid) (27:4-11), kuningas Sidkija (27:12-15), preestrid & kogu maa rahvas (27:16-22; 28:5-9)	Kuulajaskond: preestrid & kogu maa rahvas (28:1-4, 11)
Sõnumitooja formuleering: “Nõnda ütleb vägede Issand, Israeli Jumal” (27:4, 16, 19, 21; 28:13)	Sõnumitooja formuleering: “Nõnda räägib vägede Issand, Israeli Jumal” (28:2, 11)
Tegi märk-teo: Kandis ikkepuud (27:2 ff.)	Tegi märk-teo: Murdis ikkepuu, mis oli Jeremija kaelal (28:10-11)

Jeremija

Hananja

Sõnumite sisu

Märk-teo tähendus:

“Andke oma kaelad Paabeli kuninga
ikke alla ” = “teenige teda”
(27:4-15)

Märk-teo tähendus:

Issand murrab Paabeli ikke →
naasevad varsti eksiilist
(28:2, 4, 11)

Väljendatud sõltuva prohveteeringuna:

- kui nad alluvad Paabeli ikkele, siis nad jäävad elama ja jäävad oma maale
- kui nad ei allu, siis nad kogevad surma, laastamist ja vangipõlve
(27:7-11, 13-14, 17)

Väljendatud paratamatu prohveteeringuna:

- ♦ Kahe aasta pärast murrab Issand ikke (28:2-4, 11)

Templi riistadega seoses:

- Templisse allesjäänud riistad viiakse Paabelisse (27:21-22)

Templi riistadega seoses:

- ♦ need, mis on viidud Paabelisse, tuuakse tagasi kahe aasta pärast (28:3)

re: küüditatud:

- ♦ Kuningas Joojakin & varasemad pagulased tulevad tagasi (28:4)

pt. 27 : Jeremija märk-teo prohvetearing:

- Alluge Paabeli ikkele (ikkepuud)

28:1-4: Hananja vastu-prohvetearing:

- ◀ Paabeli ike (ikkepuud) murtakse

28:5-9: Jeremija 1. vastus:

- Avaldab lootust, et Hananjal on õigus,
- ◆ AGA seisab talle vastu mainides:
 - (a) Mineviku katastroofi-prohvetearingute olulisust
 - (b) Tõendiks on see, kas rahu-prohvetearingud lähevad täide.

Jeremija 1. vastus (28:5-9)

5 Aga prohvet Jeremija rääkis prohvet Hananjaga
preestrite nähes ja kogu rahva nähes,
kes seisid Issanda kojas.

6 Prohvet Jeremija ütles:

„Aamen! Issand tehku nõnda! Issand kinnitagu su sõnu,
mis sa oled prohvetlikult kuulutanud,
et ta toob Paabelist tagasi siia paika
Issanda koja riistad ja kõik vangid.

7 Ent kuule ometi seda sõna, mis ma räägin
sinu kuulates ja kogu rahva kuulates:

8 Prohvetid, kes on olnud enne mind ja enne sind muistsest peale,
on prohvetlikult kuulutanud paljudele maadele ja suurtele
kuningriikidele sõda, õnnetust ja katku.

9 Aga prohvet, kes kuulutab rahu, tunnistatakse alles siis
prohvetiks, kelle Issand tõesti on läkitanud,
kui selle prohveti sõna on täide läinud.”

5. Moosese 18

21 Ja kui sa mõtled oma südames: „Kuidas tunneme sõna,
mida Issand ei ole rääkinud?”

22 siis kui prohvet räägib Issanda nimel,
aga midagi ei sünni ega tule,
siis on see sõna, mida Issand ei ole rääkinud.
Prohvet on seda rääkinud ülemeelikusest, ära karda teda!.

pt. 27 : Jeremija märk-teo prohvetearing:

- Alluge Paabeli ikkele (ikkepuud)

28:1-4: Hananja vastu-prohvetearing:

- ◀ Paabeli ike (ikkepuud) murtakse

28:5-9: Jeremija 1. vastus:

- Avaldab lootust, et Hananjal on õigus,
- ◆ AGA seisab talle vastu mainides:
 - (a) Mineviku katastroofi-prohvetearingute olulisust
 - (b) Tõendiks on see, kas rahu-prohvetearingud lähevad täide

28:10-11a: Tunnustäht-teo vastu-prohvetearing:

- ◀ Paabeli ike murtakse

28:11b: Jeremija 2. vastus:

- Vaikne eemaldumine

► Näib, et isegi Jeremija ei ole täielikult kindel selles, kas Hananja prohvetearing võib olla tõeline sõnum Jumalalt, samas näib Jeremijal olevat kahtlusi selles, et see nii on.

► Alles pärast teise ilmutuse saamist Issandalt kinnitatakse Jeremijale, et tema esialgne prohvetearing oli Issandalt, Hananja oma aga mitte.

Jeremija 3. vastus (28:12-16)

12 Ja Issanda sõna tuli Jeremijale pärast seda,
kui prohvet Hananja oli katki murdnud
ikke prohvet Jeremija kaelast; ta ütles:

13 „Mine ja räägi Hananjaga ning ütle:
Nõnda ütleb Issand:

Sa oled murdnud puuikked,
aga oled teinud nende asemele raudikked!

14 Sest nõnda ütleb vägede Issand, Iisraeli Jumal:

Ma olen pannud raudikke kõigi nende rahvaste kaela,
et nad teeniksid Paabeli kuningat Nebukadnetsarit,
ja nad peavad teda teenima!
Ja ma olen andnud temale metsloomigi.”

15 Ja prohvet Jeremija ütles prohvet Hananjale:

„Kuule ometi, Hananja!
Issand ei ole sind läkitanud,
vaid sina oled pannud selle rahva uskuma valet.

16 Seepärast ütleb Issand nõnda:

Vaata, ma läkitan sind maa pealt ära.
Sel aastal sa sured,
sest sa oled kuulutanud taganemist Issandast.”

pt. 27: Jeremija märk-teo prohvetearing:

- Alluge Paabeli ikkele (ikkepuud)

28:1-4: Hananja vastu-prohvetearing:

- ◀ Paabeli ike (ikkepuud) murtakse

28:5-9: Jeremija 1. vastus:

- Avaldab lootust, et Hananjal on õigus,
- ◆ AGA seisab talle vastu mainides:
 - (a) Mineviku katastroofi-prohvetearingute olulisust
 - (b) Tõendiks on see, kas rahu-prohvetearingud lähevad täide.

28:10-11a: Märk-teo vastu-prohvetearing:

- ◀ Paabeli ike murtakse

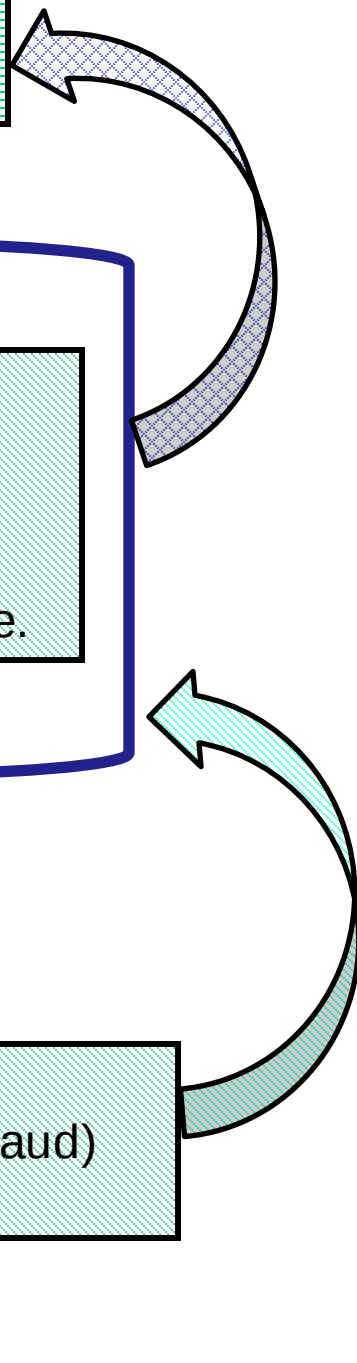
28:11b: Jeremija 2. vastus:

- Vaikne eemaldumine

28:12-16: Jeremija 3. vastus:

- Algse ikke prohvetearingu taaskinnitamine & tugevdamine (raud)
- Prohvetearing Hananja peatsest surmast

28:17: Hananja surma nimetamine

17 Ja prohvet Hananja suri selsamal aastal
seitsmendas kuus.

- Hananja algne prohveteering anti kaks kuud varem viiendas kuus (28:1)

- Jeremija prohveteering Hananja suhtes sai tõeks.
Seega, 5. Ms. 18:22 alusel tõestab see,
et Jeremija on tõeline prohvet
ja et ta esialgne prohveteering oli Jumalalt.

- Hananja surm järgib 5. Moosese raamatu 13:6 nõuet
⁶ Aga see prohvet . . . surmatagu, sest ta on käskinud
taganeda Issandast, teie Jumalast . . .
Nõnda kõrvalda kurjus enese keskelt!

Tõelised prohvetid vs. valeprohvetid

► *Kuidas otsustada, milline prohvet räägib tõeselt Jumala sõna?*

► *Millised kriteeriumid on antud Jeremija raamatus, et eristada tõeliseid ja valeprohveteid?*

► *Kuidas saame otsustada, millised jutlustajaid, õpetajaid, tele-evangeliste peaksime kuulama, et saada tõest õpetust Jumalalt?*
(vt! 2. Peetruse 2; 1. Johannese 4:1-6)

Tõelised prohvetid vs. valeprohvetid

A. Jumalik allikas

A.1) Jumal, kelle eest prohvet räägib

A.2) Jumalik lähetamine

A.3) Konkreetsete sõnumite jumalik päritolu

B. Sõnumi sisu

B.1) Sõnumi täitumine

B.2) Kuulekus lepingule

B.3) Sõnumite liigid

B.4) Eelnevate prohvetite tähtsus

C. Kuulajaskonna vastus

C.1) Vastuseis

D. Prohvet / sõnumitooja

D.1) Pühendumine ülesandele

D.2) Isiklik moraalsus

A. Jumalik allikas

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

A.1) Jumal, kelle eest prohvet räägib

a) Prohveteering jumalate,
mitte Issanda poolt / nimel

Deut 13:1-5

Deut 18:10-12, 20

✓ prohveteerivad Baali nimel
Baal

Jer 2:8; 23:13

b) Pagangliku selgeltnägemise
kasutamine

✓ Prohveteerivad väärtusetut
selgeltnägemist Jr 4:14

(Prohveteerivad *AINULT*
Issanda nimel)

(Ei kasuta
selgeltnägemise
tehnikaid)

+ selgelt vaadeldav kriteerium

- Aga mis siis, kui nad räägivad Issanda nimel?

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

A.2) Jumalik läkitamine

Ei ole Issanda poolt
saadetud

✓ Issand ei saatnud /
määranud neid

Jr 14:14, 15; 23:21, 32;
27:15; 28:15; 29:9, 31

Omavad jumalikku
kutsumist Issandalt

✓ saadetud / määratud Issanda
poolt

Jr 1:7, 10; 28:9

- Aga kuidas saab keegi teine otsustada, kas inimene on Jumala poolt saadetud või mitte?

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

A.3) Konkreetsete sõnumite jumalik päritolu

Ei saa oma sõnumeid Issandalt

- ✓ Issand ei ole neile rääkinud / neid käskinud
5. Ms 18:20, 22
Jr 14:14; 23:21; 29:23
- ✓ Issanda sõna ei ole neis
Jr 5:13
- ✓ Ei olnud Issanda ligiolus; ei pööranud
tähelepanu Issanda sõnale
Jr 23:18, 22
- ✓ Prohveteerisid oma enda kujutlusvõime /
vaimude abil; nende enda südames / mõtetes
oli pettus
Jr 14:14; 23:16, 26
- ✓ Prohveteerisid iseenda keelt
Jr 23:31
- ✓ Varastasid üksteiselt sõna
Jr 23:30
- ✓ Prohveteerisid väärust & valetavat
selgelträäkimist
Jr 29:9, 21
- ✓ Prohveteerisid valesid / valetavaid unenägusid
või nägemusi
Jr 14:14; 23:25, 26, 32; 27:10, 14, 16;
29:8-9, 21, 23
- ✓ Prohveteerisid valesti Jr 5:31; 27:15

Iga konkreetne sõnum on saadud Issandalt

- ✓ Issand on käskinud neil rääkida
5. Ms 18:18
Jr 1:7
- ✓ Issand paneb neil sõnad suhu
5. Ms 18:18
Jr 1:9
- ✓ Räägivad Issanda sõna ustavalt
Jr 23:28

- Aga kuidas saab keegi
teine otsustada, kas
sõnumi on Jumal andnud?

B. Sõnumi sisu

Valeprohvetid	Tõelised prohvetid
<i>B.1) Sõnumi täitumine</i>	
See, mida nad ennustavad, ei lähe täide 5 Ms 18:22	Prohvetlik ennustus läheb täide Jr 28:9

+ selgelt vaadeldav kriteerium

- Aga mis siis, kui ennustatav tulevik on liiga kaugel tulevikus, aga kohe on vaja teha otsus?
- Mis siis, kui ennustav prohvetearing on sõltuv prohvetearing?

B.2) Kuulekus lepingule

Ei juhi inimesi tagasi lepingu kuulekusse

- ✓ **Kõnelevad Issanda reetmist**
5. Ms 13:5
- ✓ **Kõnelevad Issanda vastu mässamist**
Jr 28:16; 29:32
- ✓ **Juhivad inimesi eemale Issandast**
Jr 23:13, 32
- ✓ **Plaanivad panna inimesi Issandat unustama**
Jr 23:17
- ✓ **Tugevdavad kurjategijaid, et nad ei pöörduks oma kurjusest**
Jr 23:14
- ✓ **Julgustavad õelaid mitte pöörduma õelatelt teedelt**
Jr 23:22
- ✓ **Levitavad jumalatust üle maa**
Jr 23:15
- ✓ **Põlistavad ülekohut**
Jr 29:23

(Prohvetlik sõnum toob esile, kus inimesed on lepingut rikkunud ja kutsub nad tagasi lepingu ustavusse)

+ Selgelt vaadeldav kriteerium

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

B.3) Sõnumite liigid

Lootuse prohveteering,
tekitab võlts-turvatusunnet, selle
asemel, et kuulutada
kohtuotsust patu pärast

- ✓ Kuulutavad “rahu”, siis kui ei ole
rahu Jr 6:14 = 8:11; 23:1
- ✓ Petavad rahvast
Jr 23:16
- ✓ Panevad rahva valet usaldama
Jr 28:15; 29:31

Prohveteerib eelseisvat
katastroofi

- ✓ Prohveteerib katastroofi,
mitte “rahu”
Jr 28:8

+ Selgelt vaadeldav kriteerium

- Kuid ka “tõelised” prohvetid prohveteerivad päästmist ja
taastamist

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

B.4) Varasemate prohvetite tähtsus

On nagu neile eelnenud
valeprohvetid, kelle puhul
teati, et nad on “võltsid”

Jr 23:13-14—Jeruusalemma prohvetid
on nagu varasemad Samaaria
prohvetid

Sobivad kokku
varasemate prohvetite
mustriga, kelle puhul teati,
et nad on tõelised, sest
ajalugu oli seda tõestanud

Jr 28:8: Jeremija sõnum sobib kokku
varasemate prohvetite mustriga, kes
prohveteerisid katastroofi

+ Selgelt vaadeldav kriteerium

C. Audience Response

Valeprohvetid	Tõelised prohvetid
<i>C.1) Vastuseis</i>	
Võetakse hästi vastu, sest nad räägivad seda, mis rahvale meeldib	Kogevad vastuseisu, sest rahvas keeldub kuulamast Jr 1:19 (väljendatud “kutsumise narratiivides”)

- + Selgelt vaadeldav kriteerium
- Kuid ka tõelised prohvetid ei pruugi kogeda vastuseisu

D. Prohvet / sõnumitooja

Valeprohvetid

Tõelised prohvetid

D.1) Pühendumine ülesandele

El täida ustavalt prohveti kohustusi

- ✓ Ei seisnud rahva eest (ei palvetanud nende eest); ei parandanud müüre

Jr 27:18

- ✓ Ravivad haavu pinnapealselt

Jr 6:14

- ✓ El too rahvale kasu

Jr 23:22

(Viivad ustavalt täide prohvetlikku teenimistööd)

+ Selgelt vaadeldav kriteerium

*D.2) Isiklik moraalsus***Puudu kooskõlast isiklike
elude & lepingu kohustuste
vahel**

- ✓ Järgnevad asjadele, mis ei too kasu (= ebajumalad); teenivad ebajumalaid; panevad toime jäledusi (= ebajumalakummardamist) ilma häbi tundmata

Jr 2:8, 26-27; 6:15 = 8:12

- ✓ Käituvad häbematult

Jr 6:15 = 8:12

- ✓ jumalatud

Jr 23:11, 15

- ✓ Kurjal teel

Jr 23:10

- ✓ Ahned kasu järgi

Jr 6:13 = 8:10

- ✓ Käivad valedes

Jr 23:14

- ✓ Toimetavad valega / teevad pettust

Jr 6:13 = 8:10

- ✓ abielurikkujad; rikkusid abielu

Jr 23:10, 14; 29:23

(elavad oma isiklike
elusid kooskõlas lepingu
kohustustega)

+ Selgelt vaadeldav
kriteerium